

Muistio

VN/8088/2019

23.4.2020

Parlamentaarisen vaalityöryhmän kokous 2/2020

Aika	23.4. klo 12.00–14.00
Paikka	Etäkokous
Jäsenet	Puoluesihteeri Antton Rönholm, SDP, pj Puoluesihteeri Simo Grönroos, Perussuomalaiset Puoluesihteeri Kristiina Kokko, Kokoomus Puoluesihteeri Riikka Pirkkalainen, Keskusta Puoluesihteeri Veli Liikanen, Vihreät Puoluesihteeri Mikko Koikkalainen, Vasemmistoliitto Puoluesihteeri Fredrik Guseff, RKP Puoluesihteeri Asmo Maanselkä, Kristillisdemokraatit Mikael Jungner, Liike Nyt (kohdasta 4)
Pysyvät asiantuntijat	Ministeri Lauri Tarasti Professori Kimmo Grönlund, Vaalitutkimuskonsortio Professori Elina Kestilä-Kekkonen, Vaalitutkimuskonsortio Ylitarkastaja Jonna Carlson, VTV Johtava lainsäädäntöasiantuntija Kaj von Hertzen, VTV Neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, oikeusministeriö Vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, oikeusministeriö (kohdasta 4)
Kutsutut asiantuntijat	Hallitussihteeri Heidi Alajoki, valtioneuvoston kanslia (kohdat 1-4)
Sihteerit	Erytisasiantuntija Laura Nurminen, oikeusministeriö Hallitussihteeri Anna Saarela, oikeusministeriö
Esityslista	

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.03. Hyväksyttiin kokouksen esityslista.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	S-posti, internet
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	E-post, internet
Oikeusministeriö	Eteläesplanadi 10	0295 16001	09 160 67730	oikeusministerio@om.fi
PL 25	00130 Helsinki	Internat.	Internat.	www.oikeusministerio.fi
FI-00023 Valtioneuvosto	Finland	+358 295 16001	+358 9 160 67730	www.justitieministeriet.fi
Finland				

2 Läsnaolijoiden toteaminen ja muutos työryhmän jäsenistössä

Todettiin kokouksen läsnäolijat ja muutos työryhmän jäsenistössä Perussuomalaisen puolueen osalta.

3 Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

4 Puoluelain valtionavustuksia koskeva sääntely

Hallitussihteeri Heidi Alajoki valtioneuvoston kansliasta esitteli aloitetta puoluelain 9 §:n 1 momentin muuttamiseksi. Momentin loppuun ehdotetaan valtioneuvoston kanslian, Valtiontalouden tarkastusviraston ja oikeusministeriön yhdessä valmistelemaa lisäystä, jonka mukaan puolue voisi siirtää osan avustuksesta sen käyttötarkoitusta toteuttavan muun yhteisön tai säätiön toiminnan tukemiseen. Lisäyksellä mahdollistettaisiin nimenomaisesti se, että puolue voi siirtää osan avustuksestaan esimerkiksi puolueen lehteä julkaisevalle osakeyhtiölle. Ehdotuksen tarkoituksena on selkeyttää tilannetta, jotta puolueet voisivat jatkossakin vakiintuneen käytännön mukaisesti siirtää osan puolueen saamasta avustuksesta esim. puolueen lehdelle. Puoluelain 9 §:n 5 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi maininnalla, että valtionavustuslakisäilyä yleislakina sovelletaan myös puoluelaisissa tarkoitettun avustuksen *osoittamiseen ja siirtämiseen*. Ehdotettu lisäys puoluelakiin selventäisi voimassa olevaa 9 §:n 5 momenttia, eikä sen tarkoituksena olisi muuttaa vallitsevaa oikeustilaa.

Kaj von Hertzen kertoi Valtiontalouden tarkastusviraston kannattavan esitettyä ehdotusta.

Keskustelussa nousi esiin kysymys siitä, mitä muutos merkitsisi uusille tahoille, joille puolue haluaisi siirtää avustusta. Anna Saarela vastasi, että ehdotus on muotoiltu kattavasti oikeushenkilötyyppien osalta. Mikäli puolue perustaa uuden säätiön tai lehden, myös näille voidaan siirtää avustusta. Kaj von Hertzen kertoi, että tukea voidaan myöntää samantilaisille tahoille kuin tähänkin asti eli tuen saajia ei ole tarkoitus laajentaa. Todettiin, että esityksen perusteluita voidaan vielä tarkistaa tältä osin, jotta mahdollisilta väärinymmärryksiltä vältyttäisiin.

Lauri Tarasti kysyi esityksen suhteesta perustuslain 124 §:ään ja ehdotti lisättäväksi esityksen perusteluosioon viidennen kappaleen loppuun seuraan lisäyksen: ”Perustuslain 124 §:n kannalta on tärkeää rajoittaa siirrot avustuksen käyttötarkoitusta toteuttaviin muihin yhteisöihin ja säätiöihin.” Todettiin, että tällainen lisäys perusteluihin voidaan tehdä.

Puheenjohtaja Antton Rönholm totesi keskustelun pohjalta työryhmän kannattavan ehdotusta ja totesi, että keskustelussa esitetyt näkökohdat pyydetään huomioimaan jatkovalmistelussa. Muutoksen etenemisaikataulu riippuu muista puoluelakiin mahdollisesti tehtävistä muutoksista.

5 Puolueen perustamismenettelyyn ehdotetut muutokset

Anna Saarela esitteli lausuntokierroksella olevaa, oikeusministeriössä valmisteltua luonnosta hallituksen esitykseksi puoluelain muuttamisesta. Esityksessä ehdotettu lakimuutos mahdollistaisi puolueen perustamiseen tarvittavien kannatusilmoitusten keräämisen ja puolueen rekisteröintihakemuksen tekemisen sähköisesti. Muutoksen tarkoituksena on helpottaa yhteiskunnallista osallistumista, huomioida digitalisaatio sekä parantaa puolueen perustamisprosessin luotettavuutta ja vähentää siitä koituvaa hallinnollista taakkaa.

Työryhmän jäsenet kertoivat, että esitysluonnos on herännyt keskustelua, tulisiko vaadittujen kannatusilmoitusten määrää nostaa, siitäkin huolimatta, että keräysaika lyhentyisi kuuteen kuukauteen nykyisestä yhdestä vuodesta, kun kannatusilmoitusten kerääminen verkkopalvelussa mahdollistuisi.

Kysyttiin, onko puolueeksi hakevan yhdistyksen esityksen mukaan mahdollista kerätä samanaikaisesti sekä paperisia että sähköisesti kerättyjä kannatusilmoituksia. Saarela vastasi, että esitysluonnoksen mukaan tämä olisi mahdollista, mutta keräysaika esitysluonnoksen mukaan olisi puoli vuotta riippumatta keräystavasta.

Veli Liikanen kertoi, että Vihreän puolueen lausunto on valmistelu jo ennen edellistä kokousta ja käsitelty edellisessä puoluehallituksessa, mutta lausuntoa ei jätetty vielä lausuntopalveluun. Puolueen perustaminen on demokratian edellytys, eikä kynnystä tulisi Vihreiden mielestä kasvattaa. Oletuksena on, että ehdotus ei toisi merkittävää sirpaloitumista puolekenttään.

Mikko Koikkalainen totesi, että esitysluonnoksessa ehdotettu aikaraja ja edellytys kannattajakorttien määrälle ovat tarkoituksenmukaisia. Koikkalaisen mukaan puoluekentän pirstoutumisen kannalta olisi ongelmallista, jos eduskunnasta tulisi liian hajanainen, mutta ehdolle asettavien puolueiden lukumäärän nousu ei siihen välttämättä johda. Mahdollisesti ongelmallisena Koikkalainen kuitenkin piti sosiaalisen median ja somemarkkinoinnin merkityksen kasvua puolueen perustamisprosessissa sähköisen keräyksen myötä.

Mikael Jungner piti ehdotusta kannatettavana, jotta kansalaiset kokisivat osallistumisen ja vaikuttamisen helpoksi. Lisäksi Jungner nosti esiin, että sähköisen asioinnin tuoma varmuus olisi selkeä etu suhteessa nykymenettelyyn. Sähköinen menettely parantaisi luotettavuutta kannattajien tunnistamisen suhteen ja lisäisi samalla kannattajien mahdollisuuksia tutustua perustettavan puolueen dokumentteihin.

Puheenjohtaja Antton Rönholm totesi yhteenvedossaan käydyssä keskustelusta, että työryhmän jäsenten edustamalla puolueille tuntuisi olevan valmiutta kannattaa ehdotettua esitystä. Keräystavan sähköistymisen lisäksi mahdollisia muuttujia suhteessa nykytilanteeseen olisivat allekirjoitusmäärä ja keräysaika. Puheenjohtaja totesi käydyn keskustelun perusteella työryhmän jäsenten toivovan, että puolueiden lausunnoissa olisi mahdollisuuksien mukaan yksituumaisuutta esityksen suhteen. Lisäksi puheenjohtaja totesi, että lausuntojen valmistelun osalta mainitut keskustelussa esiinnostetut näkökohdat jätetään launnonantajien harkittavaksi.

6 Työryhmän seuraavien kolmen kokouksen ajankohdat ja tarkennukset käsiteltäviin aiheisiin

Työsuunnitelman mukaisesti työryhmän seuraavassa kolmessa kokouksessa käsitellään vaali- ja puolerahoitukseen liittyviä aiheita. Oikeusministeriö ehdotti lisäyksenä työryhmän asettamispäätöksessä annettuihin selitystehtäviin, että työryhmä käsitelisi Saara Hyrkön kirjallisessa kysymyksessä (KK 37/2020 vp) esiinnostamaa kysymystä vaalirahoituslain päivittämisestä siten, että lahjoitusten muuttaminen jälkikäteen lainoiksi ei heikentäisi vaalirahoituksen läpinäkyvyyttä ja kansalaisten mahdollisuuksia arvioida mahdollisia ulkopuolisesta rahoituksesta aiheutuvia sidonnaisuuksia. Lisäksi Kaj von Hertzen esitti useita tarkennuksia ja lisäyksiä käsiteltävään teemaan. Listaus näistä toimitetaan työryhmän jäsenille kokousmuistion liitteessä. Työryhmä kannatti lisäysten ja tarkennusten ottamista mukaan työsuunnitelmaan.

Seuraavien kokousten ajankohdiksi sovittiin 20.5. klo 10.30; 16.6. klo 10.30 ja 26.8. klo 8.30.

7 Muut asiat

Ei muita asioita

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 13.48.